

Broj:11-05-38-sl./14
Sarajevo, 08.09.2014. godine

PREDMETNO DOKUMENTIŠENO: 12.09.14.			
Opis sadržaja	klasif. oznaka	Redni broj	Broj priloga
Opis sadržaja	klasif. oznaka	Redni broj	Broj priloga
05	33-1	370-4	1X izvještaj 1X izvještaj

AGENCIJA ZA RAZVOJ VISOKOG OBRAZOVANJA
I OSIGURANJE KVALITETA

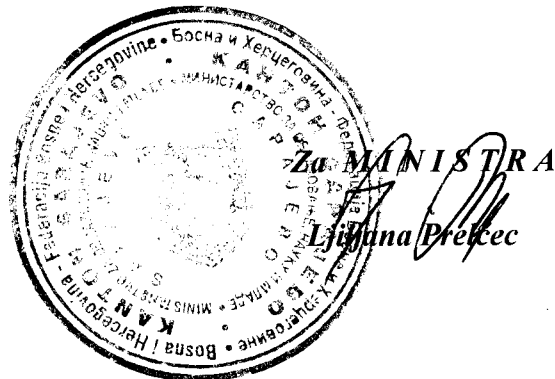
Banja Luka, Bulevar vojvode Stepe Stepanovića br. 11

PREDMET: Izvještaj Komisije stručnjaka, *dostavlja se*

Komisija domaćih i međunarodnih stručnjaka za eksternu evaluaciju Univerziteta u Sarajevu dostavila je Ministarstvu za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo Izvještaj o provedenom postupku, odnosno eksternoj evaluaciji Univerziteta u Sarajevu.

Shodno članu 13. stav (14) Pravilnika o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 26/13), navedeni Izvještaj Komisija stručnjaka obavezna je dostaviti Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, zbog čega vam isti u prilogu ovog akta dostavljamo na daljnje postupanje.

S poštovanjem,

Dostaviti:

- Naslovu,
- a/a.

MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE.NAUKU I MLADE KANTONA SARAJEVO

Na pažnju- Pomoćnika ministra- g.din-a Sifeta Kukuza

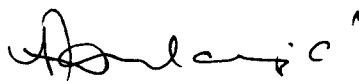
Tuzla, 30.7.2014.g

Poštovani,

U skladu sa Rješenjem br. 05-33-1-370-2/14 od 22.05.2014., kao i 05-33-1-370-3/14 od 05.06.2014, u prilogu Vam dostavljam Izveštaje Komisije na bosanskom i engleskom jeziku sa prijedlozima Komisije za akreditaciju Univerziteta u Sarajevu, kao i spiskove prisutnih u toku realizacije akreditacijske posjete.

Molim Vas da me izvjestite o prispijeću ove pošiljke.

Uz srdačne pozdrave,

Prof.dr. Nusreta Đonlagić

IZVJEŠTAJ KOMISIJE

**domaćih i međunarodnih stručnjaka za
ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje
preporuka o akreditaciji Univerziteta u Sarajevu**

Na osnovu Rješenja o imenovanju domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova, br.05-33-1-370-2/14 izdatog od direktora Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, a na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo, od 22.05.2014., kao i na osnovu Rješenja o izmjeni rješenja, br.05-33-1-370-3/14 od 05.06.2014.g., formirana je Komisija u sastavu:

1. Prof.dr. Nusreta Đonlagić, predstavnik akademske zajednice BiH, predsjednik
2. Prof.dr. Isak Karabegović, predstavnik akademske zajednice BiH, član
3. Mr. Edin Jahić, predstavnik privrede i prakse, član
4. Lejla Hairlahović, student, član
5. Prof.dr. Andre Govaert, međunarodni stručnjak, član

Kratak pregled rada Komisije

Proces ocjenjivanja i revizije kvaliteta, a u svrhu davanja preporuke o akreditaciji Univerziteta u Sarajevu (u daljnjem tekstu- UNSA), se proveo u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo, Odlukom o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 100/11) i Odlukom o kriterijumima za akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa („Službeni glasnik BiH“, broj: 75/10 i 44/13).

Proces evaluacije i revizije kvaliteta UNSA, se realizirao analizom dostavljenog Izveštaja o samoevaluaciji UNSA 2013.g., kao i sve dostupne dokumentacije (Strategija razvoja Univerziteta u Sarajevu 2011-2015.g, pravilnika, odluka, kao i ostale dostupne informacije na web.stranicama UNSA i organizacionih jedinica), realizacijom posjete UNSA i razgovorima sa svim relevantnim predstavnicima, razmatranjem svih relevantnih podataka u kontekstu kriterija definiranih Odlukom o kriterijumima za akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa, te definiranjem ključnih stanovišta, ocjena i preporuka, koje čine sadržaj ovog Izveštaja.

1949.godine Skupština Republike Bosne i Hercegovine je donijela Zakon o Univerzitetu kojim se osniva Univerzitet u Sarajevu, a Filozofski fakultet (sa prirodno-matematičkim odsjekom) i Veterinarski fakultet postaju njegovim članicama 1950.god.

U toku agresije na Bosnu i Hercegovinu i opsade Sarajeva Univerzitetu su nanesene velike ljudske i materijalne štete prućene i odlivom nastavnog kadra, fizičkom devastacijom zgrada i opreme Univerziteta.

U organizacionom pogledu Univerzitet u Sarajevu je velika i složena javna ustanova čiju strukturu čini trideset organizacionih jedinica-dvadeset i dva fakulteta, tri akademije i pet naučno-istraživačkih instituta, unutar šest grupacija iz područja društvenih, humanističkih, medicinskih, tehničkih, prirodno-matematičkih i biotehničkih nauka, te umjetnosti. Kao pridružene članice Univerziteta su Nacionalna i univerzitetska biblioteka BiH, Gazi Husrevbegova biblioteka i Zemaljski muzej BiH, te druge univerzitetske jedinice.

Univerzitet je, kao cjelina, akademske 2005/2006 godine je samostalno krenuo u proces reforme prema bolonjskom principu.

Usvajanjem Statuta Univerziteta u maju 2013.godine od strane Senata Univerziteta, u skladu sa Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u BiH i Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo, Univerzitet je promijenio svoju organizacionu strukturu od labave asocijacije fakulteta ka univerzitetu organizovanom sa integrisanim funkcijama. Na organizacionim jedinicama UNSA realizira se 435 studijska programa prvog ciklusa; 378 studijskih programa drugog ciklusa i 60 studijskih programa trećeg ciklusa. U akademskoj 2012/13 godini studiralo je oko 34.000, od kojih je 21.126 studenata prvog ciklusa, 5936 studenata drugog ciklusa i 419 studenata trećeg ciklusa. (Izveštaj o samoevaluaciji UNSA 2013.)

Trenutno su objekti većine članica i pridruženih članica Univerziteta disperzirani na prostoru grada Sarajeva, dok se u Kampusu Univerziteta, smještenom na lokalitetu bivše kasarne "Maršal Tito", nalazi grupa od pet fakulteta i dva instituta, te dodatni obrazovni i drugi studentski sadržaji.

1.2 Provođenje samoevaluacije UNSA

Na osnovu Izveštaja o samoevaluaciji UNSA i drugih strateških dokumenata, može se zaključiti:

- Na UNSA je razvijen sistem strateškog planiranja, kao i praksa provođenja mjera sistema unutrašnjeg osiguranja kvaliteta , tj. praksa izrade samoevaluacijskih izvještaja
- Postoji redovna praksa interne institucionalne evaluacije, koja se provodi od 2003/4.god.
- U mjesecu februaru i maju 2013.g. u članicama UNSA su provedene aktivnosti interne evaluacije i izvršeno prikupljanje podataka za utvrđivanje ispunjenosti standarda i kriterija za institucionalnu akreditaciju.
- Na prijedlog Univerzitetskog Odbora za upravljanje kvalitetom, Senat UNSA je (maj 2013.) donio Odluku o imenovanju Tima za izradu Izveštaja o samoevaluaciji, kao podlogu za institucionalnu akreditaciju.
- Realizirana je četvrta interna evaluacija UNSA i urađen Izveštaj o samoevaluaciji 2013.g., koji je imao primarni cilj- sagledavanje aktuelnih potencijala univerziteta za ostvarenje svoje misije u BiH i evropskom prostoru visokog obrazovanja.
- Postupak interne evaluacije je realiziran kroz:
 1. Koncipiranje obrazaca
 2. Prikupljanje kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja ispunjenosti kriterija za akreditaciju.Tokom maja mjeseca 2013.g. izvršena je obrada prikupljenih podataka i analiza ispunjenosti kriterija za akreditaciju
 3. Članovi Odbora za upravljanje kvalitetom i Tima za izradu Izveštaja o samoevaluaciji je koncipirao Izveštaj,a prijedlog Izveštaja o samoevaluaciji UNSA, je proslijeđen na Senat UNSA, u julu 2013g., na sjednici 17.7.2013.g. usvojen je ponuđeni dokument.

4. 4.9.2013.g. formiran Upravni odbor integriranog UNSA, inoviran je Izveštaj o samoevaluaciji UNSA 2013., a finalna verzija Izveštaja o samoevaluaciji je usvojena na sjednici Senata UNSA, 27.11.2013.g.
- Izveštaj o samoevaluaciji UNSA 2013.g., je urađen korektno, sa jasnom terminologijom, sa dosta grafičkih prikaza (tabela, grafikona).
 - U Izveštaju nisu navedeni analitički podaci iz ranijih samoevaluacija, kao polazišta u analizi podataka u Izveštaju o samoevaluaciji UNSA iz 2013.g.
 - Veoma je bitna činjenica, da je akademsko osoblje upoznato sa izradom Izveštaja o samoevaluaciji, kao i studenti, koji su uključeni u procesu popunjavanja evaluacionih upitnika.

Preporuke:

- 1. U budućim procesima samoevaluacije trebaju biti direktno uključeni i ostali akteri u cjelokupnom procesu, ovdje se posebno misli na asocijaciju alumni i predstavnike privrede i društvene zajednice.**
- 2. U sljedećim procesima samoevaluacije, izvještaj bi trebao da sadrži i elemente analize prednosti i nedostataka, gdje bi se posebno trebale naglasiti i mjere za prevazilaženje konstatiranih nedostataka.**

1.3 Primjena bolonjskog procesa

U Izveštaju o samoevaluaciji UNSA 2013, kao i na temelju svih drugih prezentiranih podataka i činjenica, mogu se navesti ključni elementi razvoja Bolonjskog procesa na UNSA:

- Koordinacija u brojnim TEMPUS projektima, uvođenje dvo-cikličnog modela 3+2 u oblasti prirodnih i matematičkih nauka, i na arhitektonskom fakultetu kao rezultat ARCHICUR-projekta, prije 2007.g. kada je usvojen Okvirni zakon o VO u BiH.
- UNSA je kao cjelina ušao u process reforme akademske 2005/2006 god. Reforma je obuhvatila uvođenje dvocikličnog sistema studija i ECTS sistema.

- Temeljna reforma nastavnih planova i programa , te uključivanje studenata u nastavni process.
- Objavljen je vodič za uvođenje ECTS bodovnog sistema na UNSA,realizirano je održavanje seminara uz učešće regionalnih i međunarodnih eksperata.
- Prvi i drugi ciklus su uvedeni na 19 od 25 fakulteta i akademija UNSA, na 4 od 5 iz grupacije medicinskih nauka realiziraju se integrirane studije prvog i drugog ciklusa.
- Preovladava model 3+2 u odnosu na model 4+1, dva fakulteta provode nastavu prema oba modela.
- Na Fakultetu islamskih nauka će od 2013/14 biti uveden stepenovani studij prema bolonjskim principima i nastava će se realizirati prema modelu 4+1.
- Kod kreiranja novih, reformiranih nastavnih planova i programa, većina članica UNSA se rukovodila iskustvima srodnih fakulteta i akademija zemalja EU i regiona.
- Društvene nauke: Ekonomski fakultet je 2009.g. upisao prvu generaciju studenata 3.ciklusa , kao rezultat TEMPUS projekta sa EU partnerima.
- Prvi EU projekt kojem je UNSA grant-holder je Doktorski studij matematičkih nauka.
- Od akademske 2013/14 godine stepen doktora nauka umjetnosti na UNSA je moguće postići samo kroz doktorski studij.
- Fakulteti i akademije su publikovali svoje informacione pakete, a na nivou univerziteta su donesena interna akta (Pravilnik o polaganju ispita za studente koji studiraju u skladu sa bolonjskim principima; Pravila studiranja).
- Usvojeni su ECTS-dokumenti (Ugovor o studiranju , prepis ocjena i dodatak diploma , ugovor o mobilnosti).
- Na nivou Univerziteta je oformljene centralne službe: za osiguranje kvaliteta,za reformu nastavnih planova i programa i ECTS, i centralna služba za razvoj NIR-a
- Reformskom procesu na UNSA daje zamah internacionalizacija, kroz implementaciju mnoštva TEMPUS projekata, koji su tematski fokusirani na doprinos reformi u skladu sa bolonjskim principima (2008-2012).

- Stupanjem na snagu Statuta UNSA (2013) stvoren je novi okvir za implementaciju druga dva aspekta Bolonjskog procesa- upravljanja univerzitetom i modela finansiranja.
- Provode se mjere usmjerene na kontinuirano jačanje UNSA, kao ;organizacijska i akademska reforma, nova integrirana organizacija, razvoj institucionalnog sistema osiguranja i upravljanja kvalitetom, unapređenje nastavnih programa kroz ishode učenja, salcburški principi kod doktorskog studija, mobilnost studenata i nastavnika,
- U svim akademskim tijelima fakulteta/akademija zastupljeni su studenti.Vijeće svake od 6 grupacija nauka/umjetnosti ima u svom sastavu studenta, koji je ujedno i član Senata.
- U Upravnom Odboru UNSA , od pet članova koje bira Senat, jedan član je student.
- Predstavnici studenata učestvuju u radu svih univerzitetskih komisija i odbora (odbor za upravljanje kvalitetom) na UNSA, centri za osiguranje kvaliteta na članicama UNSA, odbor za etička pitanja i za dodjelu stipendija.

Preporuke:

- 1. Definirati ishode učenja u skladu sa Osnovama kvalifikacijskog okvira , kao i vještine i kompetencije na nivou predmeta i studijskih programa, te mehanizme provjere stečenih kompetencija i vještina.**
- 2. Revidirati broj alociranih ECTS bodova u nastavnim programima u skladu sa realnim radnim opterećenjem studenata , te uvesti mehanizme kontinuiranog praćenja adekvatnog alociranja ECTS bodova .**
- 3. Raditi na uspostavljanju programa cijeloživotnog učenja (LLL-Long Life Learning); te sticanja generičkih i stručnih kompetencija za povećanje zapošljenja i za samozapošljavanje, kao i na razvoju interdisciplinarnih studijskih programa.**
- 4. Više posvetiti pažnje sticanju stručnih kompetencija kroz realizaciju stručne prakse. U tom smislu dati više značaja završnim radovima prvog i drugog ciklusa, koji se mogu realizirati i u okviru programa razmjene (mobilnosti) studenata.**

1.4 Istraživanje i naučno-istraživački i /ili umjetnički rad

U Izvještaju o samoevaluaciji UNSA se navodi da je stanje u oblasti naučnog-istraživanja u BiH zabrinjavajuće, ulaganja u istraživanja i NIR su neprihvatljivo niska (2008.g. % GDP 0,8), a stanje u oblasti NIR/UIR na UNSA je karakterizirano kao:

- Duži niz godina NIR i UR na području KS je zanemaren, nedovoljno podstican, a posljedice devastacije UNSA u toku rata, se još uvijek reflektuju na razvoj NIR-a.
- Broj područja kompetencija UNSA (relevantne naučne baze) povećao se sa 13 (u 2011.g.) na 21 (2012.g.).
- Problemi su u direktnoj vezi sa vanjskim ograničenjima, kao što su sistemska neuređenost izvora finansiranja i pad ulaganja u NIR/UIR.
- Posljedica stanja u društvu –zastoj privrednih aktivnosti, koje su glavni naručioci i korisnici usluga.
- Značajna je uloga Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju (INGEB)- integrativna spona među članicama biomedicinskih, prirodnih i biotehničkih grupacija UNSA.
- Finansijske izvore za NIR i UIR na UNSA čine vlastiti fondovi fakulteta, akademija i instituta, međunarodni fondovi, fondovi Vlade FBiH i Vlade KS.
- Izdvajanja za nauku su nedovoljna i ne predstavljaju stabilnu potporu. U Izvještaju o samoevaluaciji UNSA su dati detaljni pokazatelji o finansiranju NIR/UIR prema grupacijama, kao i pregled broja aktivnih projekata na UNSA.
- Važan potencijalni izvor sredstava za podsticaj NIR-u su fondovi EU. Nedovoljan je angažman prema ovim fondovima, mali broj podnesenih, tako i prema broju prihvaćenih projektnih aplikacija u okviru FP programa.
- Prepreku predstavlja i neprilagođenost domaćih zakona evropskim , što pri upravljanju međunarodnim projektima značajno ograničava stepen iskorištenosti mogućnosti koje EU pravila pružaju.
- Centralna univerzitetska služba za NIR koordinira aktivnosti na promociji FP programa i vodi evidenciju o FP projektima na UNSA.

- Važna je saradnja sa Odsjekom za nauku Ministarstva civilnih poslova BiH (NCP za FP 7).
- Informacije o drugim programima, COST, EUREKA, podržavaju se prezentacije za predstavnike fakulteta i privrede.
- UNSA je- član konzorcija BAMONET (Razvoj mreže centara za mobilnost istraživača u BiH), te realizira razvoj EURAXESS centra BiH u svrhu uključivanja BiH u evropsku mrežu EURAXESS.
- U Izveštaju o samoevaluaciji je dat pregled domaćih i međunarodnih istraživačkih projekata (2008-2012) na UNSA.
- Saradnja UNSA sa akterima privredne i društvene zajednice
- Strategijom razvoja UNSA 2011-2015 g., koju je 2010 usvojio Senat, prepoznati su strateški ciljevi, kao i osnovne aktivnosti u okviru strateških ciljeva i nosioci pojedinih aktivnosti. U okviru interesno-uticajnih grupa, od posebnog značaja su veze koje se odnose na okruženje, privredu i društvene partnere.
- Saradnja sa privredom -2008.g. je organizirana manifestacija- Univerzitetska berza, sa ciljem da se UNSA predstavi široj javnosti, predstavnicima vlasti, privrede i ekonomije BiH.
- Ova manifestacija pruža priliku za razmjenu naučno-stručnih iskustava, programa i planova vodećih kompanija i institucija BiH, te nastavno-naučnih, istraživačkih i umjetničkih timova UNSA.
- U Izveštaju o samoevaluaciji je dat pregled institucija sa kojima je UNSA potpisao ugovor o saradnji, kao i ugovori o saradnji koji članice UNSA imaju potpisane sa privredom.
- UNSA je član konzorcija BITIN (Business Information and Technology Innovation Network in BH). U saradnji sa VTK u okviru EU-fonda, kroz realizaciju ovog projekta UNSA je član Enterprise Europe Network-mreža koja povezuje mala i srednja preduzeća u EU.
- Održavaju se međunarodne i domaće naučne i stručne konferencije, kongresi, radionice i seminari, kao i drugi oblici društvenih aktivnosti-tribine, promocije naučnih i stručnih publikacija, teme-relevantne za aktuelno stanje bh društva i dr.